

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Raadsinformatiebrief schaarste elektriciteitsnet

Datum

14 juni 2022

Toelichting

Op 9 juni 2022 deelden TenneT en Enexis mee dat er per direct schaarste wordt afgekondigd op het elektriciteitsnet voor de gehele provincies Noord-Brabant en Limburg. In deze RIB leest u wat dit precies betekent en wat de gevolgen zijn voor Laarbeek.

Wat is er precies afgekondigd?

TenneT en Enexis werken met verschillende 'fasen' voor netcongestie, ofwel overbelasting van het elektriciteitsnetwerk. Hierbij maken zij onderscheid tussen

- terugleverschaarste: dat betekent dat er niet meer lokaal teruggeleverd kan worden aan het net, bijvoorbeeld door een zonnepark of groot zonnedak.
- afnameschaarste: dit betekent dat het net niet meer kan leveren aan nieuwe aansluitingen.

In dit geval gaat het om afnameschaarste, hoewel ook voor terugleveren meer beperkingen gaan gelden. Er kan onvoldoende stroom vervoerd worden op het netwerk om stroom te leveren aan nieuwe aansluitingen. Huidige aansluitingen komen niet in gevaar.

De fasering ziet er als volgt uit:

Fase en kleurcode	Toelichting
Fase 0	geen congestie, grootverbruik offertes (>1750 kVA) zijn 3 maanden geldig en worden onbeperkt uitgegeven.
Fase 1 (geel)	beperkte transportcapaciteit beschikbaar, behoefte groter dan beschikbare capaciteit. Offertes in aangepast proces, 1 maand geldig, offerte uitgebracht in afwachting toewijzing eerder uitgebrachte offertes.
Fase 1A (oranje)	minimale transportcapaciteit beschikbaar, ACM melding gedaan, congestiemanagement wordt onderzocht, geen offertes meer: nieuwe aanvragen worden afgewezen maar wel op wachtlijst bijgehouden.
Fase 2 (rood)	geen transportcapaciteit beschikbaar, ook niet na congestiemanagement. Geen grootverbruik-offertes meer uitgegeven. Er komt wel een wachtlijst, maar aansluiten kan pas na capaciteitsuitbreiding.

De afkondiging van 9 juni is voor fase 1A: de twee provincies gaan naar code oranje. Dat betekent dus dat er nog een heel klein beetje capaciteit beschikbaar is, maar dat nieuwe aanvragen worden afgewezen. Zo kunnen lopende aanvragen die al zijn ingediend hopelijk wel worden afgerond. In Noord-Brabant stonden twee stations (Eindhoven-West en Hapert) op fase 1, de rest van de provincie stond op fase 0. Wij maken dus een grote sprong van 'geen probleem' naar oranje.

Hoe zit dat met grootverbruik-aansluitingen?

Code oranje geldt alleen voor grootverbruik aansluitingen. Dat is een aansluiting van meer dan 175 kVA ofwel meer dan 3x80A. Woningen zitten hier onder en hebben een kleinverbruik aansluiting, ook als ze bijvoorbeeld moeten verzwaren vanwege een warmtepomp of elektrisch koken. Ook kleine bedrijven zoals winkels zitten hier veelal onder. Een winkel met levensmiddelen waarvoor een (grote) koeling wordt gebruikt zal al wel snel naar een grootverbruik aansluiting gaan. Hetzelfde geldt voor bedrijven en industrie waar machines worden gebruikt. Ook scholen, maatschappelijke gebouwen zoals ziekenhuizen, sportcomplexen en dergelijke hebben een grootverbruik aansluiting.

Kortom: nieuwe woningen en kleine bedrijven kunnen nog wel een aansluiting krijgen, maar nieuwe grote bedrijven die meer stroom vragen, en nieuwe maatschappelijke gebouwen kunnen geen aansluiting meer aanvragen.

Wat betekent congestiemanagement?

De belangrijkste oplossing die TenneT en Enexis bieden is congestiemanagement. Dit heeft verschillende onderdelen. Allereerst staan er een hoop aanvragen 'gereserveerd' die wel zijn aangevraagd en aanbetaald, maar niet uitgevoerd. Die lijst wordt kritisch bekeken: misschien heeft een bedrijf wel een aansluiting aangevraagd maar zijn de plannen inmiddels veranderd. Die aanvragen kunnen van de lijst, waardoor een ander geholpen kan worden. Ook wordt er gesproken met grootverbruikers: misschien kunnen die wel vooral stroom vragen buiten de piekmomenten. Ze krijgen daar dan een compensatie voor. Op die manier komt er ruimte vrij voor aanvragen die nu op de wachtlijst staan.

Het congestiemanagement duurt ongeveer een half jaar en is zowel per station als voor het hoofdnet: op allebei moet immers genoeg plaats zijn. Op dit moment lijkt het hoofdnet (hoogspanningsnet van TenneT) het grootste knelpunt. Wij vallen onder deelstation Aarle-Rixtel, net als een groot deel van Gemert-Bakel en een klein deel van Helmond.

Congestiemanagement is een tijdelijke oplossing. Het kan ervoor zorgen dat er toch nog wat ruimte komt en dat de wachtlijsten die er nu zijn en die de komende weken zullen ontstaan, (deels) worden aangesloten. Maar het signaal dat er bijna geen capaciteit meer is, is duidelijk. Dit gaat in de toekomst problemen geven voor met name grotere projecten, zoals nieuwe bedrijventerreinen, fabrieken, of verstedelijking waarbij woningen met voorzieningen gecombineerd moeten worden. De enige échte oplossing is het verzwaren van het net. Wij wachten op meer informatie van Enexis en TenneT over de termijn waarop dat kan gebeuren, want de huidige planning blijkt nu ontoereikend.

Wat betekent dit voor Laarbeek?

Dit is een vraag die lastig te beantwoorden is, omdat er veel afhangt van de precieze situatie voor station Aarle-Rixtel en nieuwe ruimte op het hoofdnet. We roepen nieuwe bedrijven op, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van Bemmer IV, om zo zich zo snel mogelijk op de wachtlijst te plaatsen. Hopelijk kunnen ze dan nog aangesloten worden, maar dat is op dit moment nog niet duidelijk. Een deel van de kavels heeft al wel een aansluiting aangevraagd, die zullen waarschijnlijk nog wel kunnen worden aangesloten.

Over toekomstige uitbreiding van bedrijvigheid durven we nog geen uitspraken te doen. Daarnaast zal ook grootschalige elektrische mobiliteit (zoals clusters openbare laadpalen) en duurzame warmte (zoals een warmtenet waarvoor een grootverbruik aansluiting nodig is) voorlopig niet door

kunnen gaan. Dit zet een streep door een deel van onze ambities om in 2030 deels gasloos te zijn. Dat geldt overigens ook voor de rest van Noord-Brabant en Limburg. De geplande woningbouw komt NIET in gevaar maar kan -zoals het nu is- gewoon doorgaan.

De financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet inzichtelijk. Het mag in ieder geval duidelijk zijn dat het ondernemersklimaat in beide provincies behoorlijk onder druk komt te staan, net als grote verstedelijkingsopgaven zoals de schaa sprong rondom Eindhoven (vanuit ASML). We proberen in ieder geval voor Laarbeek inzicht te krijgen in de plannen die 'op de plank' liggen om te zien wat de knelpunten op korte termijn zijn. Voor de lange termijn zal dit afhangen van het congestie-onderzoek en de termijn waarop het net aangepast kan worden.

Hoe gaan we nu verder?

In de memo van de MRE en de memo van de Gedeputeerde (zie bijlagen) staat een aantal vervolgstappen genoemd. De belangrijkste zijn:

- **Taskforce:** Oprichten van een provinciale en een regionale taskforce, waarin we de uitvoering gaan coördineren van oplossingen die er nu zijn of die gaan komen;
- **Samenwerking bedrijventerreinen:** Onderzoek naar meer efficiënte samenwerking op bedrijventerreinen, waardoor minder energie wordt verbruikt of betere spreiding ontstaat;
- **Nieuwe regelgeving:** Lobby voor andere regelgeving. Het is nu bijvoorbeeld de regel dat Enexis en TenneT aanvragen op volgorde van binnenkomst behandelen. Er wordt gekeken of dat veranderd kan worden, waardoor bijvoorbeeld maatschappelijke doelen (scholen, zorginstellingen, bejaardentehuizen) prioriteit krijgen boven bedrijven, of dat lokale gemeenten meer vrijheid krijgen om die afweging zelf te maken. Hiervoor wordt o.a. een brief opgesteld aan minister Jetten vanuit de beide provincies, een concept is als bijlage opgenomen.
- **Lokaal overzicht:** we brengen voor Laarbeek en de andere gebieden die onder station Aarle-Rixtel vallen in kaart hoe groot de opgave is de komende tijd voor het aansluiten van woningen en grootverbruik aansluitingen.

Bijlagen

- Memo Netschaarste MRE
- Memo van de Gedeputeerde mw. Spierings
- Concept brief provincies aan minister Jetten

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris

J.W.M. van de Ven

burgemeester

F.L.J. van der Meijden